

Отже, особа, учиняючи корупційні злочини, може задовольняти: лише власний інтерес (особистий, членів сім'ї, родичів, друзів); інтерес інших осіб, які не є суб'єктами (учасниками) корупційних відносин (безпосередньо не одержуючи від такого діяння винагороду чи іншу вигоду, службова особа має особистий інтерес); одночасно власний інтерес й інтерес інших осіб, які є суб'єктами (учасниками) корупційних відносин.

Легін Андрій Валерійович, аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Протидія корупції є однією з найактуальніших проблем сучасності, розв'язання якої для багатьох країн є надзвичайно важливою і складною справою.

Упродовж останніх років в Україні у сфері протидії корупції відбулося чимало зрушень: прийнято спеціальний антикорупційний закон і низку інших законодавчих актів антикорупційного спрямування, схвалено Національну антикорупційну стратегію та Державну програму щодо запобігання і протидії корупції, створено Національне антикорупційне бюро України та Національне агентство з питань запобігання корупції, запроваджено систематичне проведення організаційних заходів з питань протидії корупції тощо.

Водночас, згідно зі статистичними даними, з початку 2017 року органи прокуратури та Національної поліції розслідують 3106 проваджень за ст. 364 КК України (Зловживання владою або службовим становищем), 1058 – за ст. 368 (Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою), 17 685 – за ст. 191 цього Кодексу (Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем).

Відповідно до ч. 5 ст. 216 КПК України, детективи Національного антикорупційного бюро України здійснюють досудове розслідування злочинів, передбачених ст. 191, 206², 209, 210, 211, 354 (стосовно працівників юридичних осіб публічного права), 364, 366¹, 368, 368², 369, 369², 410 КК України за наявності умови спеціального суб'єкта або розміру предмета злочину чи завданої ним шкоди. Попри суттєві обмеження щодо підслідності з моменту фактичного старту роботи Національного антикорупційного бюро України, детективи розслідують понад 500 проваджень.

Ужиті заходи не забезпечили відчутних позитивних результатів у справі протидії корупції. Індекси сприйняття корупції, розраховані фахівцями Transparency International, також свідчать, що впродовж останніх років рівень корупції в Україні залишається високим.

У пошуках власного шляху розбудови якісної антикорупційної системи Україні слід орієнтуватися не тільки на міжнародні стандарти, а й на досвід країн, яким удалося створити ефективний механізм протидії корупційним виявам.

Зазначені обставини зумовили актуальність комплексного кримінологічного дослідження проблем запобігання корупції, у якому увагу буде акцентовано на аналізі діяльності Національного антикорупційного бюро України та досвіду країн, які протягом тривалого часу є стабільними лідерами рейтингу Індексу сприйняття корупції у світі. Також буде вивчено можливість імплементації позитивного міжнародного досвіду в національне законодавство та практику. Предметом дослідження слід визначити проблеми запобігання та протидії не лише корупційній злочинності, а корупції загалом, оскільки корупція є системним явищем у розвитку суспільства, тому закономірності її розвитку, як і закономірності протидії їй, доцільно досліджувати з урахуванням різноманітності корупційних виявів.

Аналіз досвіду зарубіжних країн, кримінального законодавства, наукових джерел, статистичних матеріалів дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі розв'язання проблем запобігання та протидії корупції потребує якісно нових підходів до розуміння цього явища.

Для досягнення обраної мети необхідно виконати такі завдання: 1) визначити поняття, зміст, рівні й напрями запобігання та протидії корупції; 2) здійснити кримінологічний аналіз корупції в Україні; 3) дослідити види корупційних правопорушень, систему корупційних злочинів, схарактеризувати корупційну злочинність; 4) вивчити досвід антикорупційних механізмів у країнах, що є лідерами рейтингу Індексу сприйняття корупції Transparency International; 5) проаналізувати вітчизняне антикорупційне законодавство, сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо його вдосконалення на підставі міжнародного досвіду; 6) окреслити основні заходи підвищення ефективності протидії та запобігання корупції, сформулювати обґрунтовані пропозиції щодо їх удосконалення.

Ліпін Юрій Олександрович, аспірант наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ЗАВОЛОДІННЯМ МАЙНОМ ШЛЯХОМ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Для сучасної економіки України притаманні поширеність зловживань і розкрадань грошей та майна в інтересах кримінально-олігархічних кланів, тіньових монополістів, майже цілковите ігнорування державних і суспільних економічних інтересів.

Значних матеріальних збитків підприємствам усіх галузей економіки й державі загалом завдає заволодіння майном підприємств шляхом зловживання службовим становищем, яке належить до корупційних злочинів. Такий склад злочину передбачено ст. 191 розділу VI «Злочини проти власності» КК України.

У статті 3 Конвенції Ради Європи «Про цивільно-правову відповідальність за корупцію» (1999) визначено, що кожна сторона передбачає у своєму внутрішньому законодавстві для осіб, яким заподіяно шкоду внаслідок корупційних дій, право на